

Suomenkieliset koulutuspalvelut

Katsaus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen Porvoossa

Tilannekatsaus syyskuu 2023

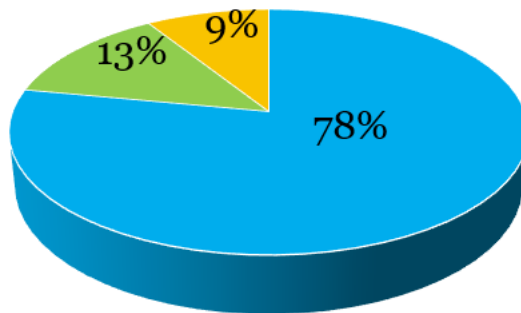
Valmistelu Helena Saarikoski, oppimisen tuen aluerehtori

PORVOO BORGÅ

Nykytilanne Porvoossa

Porvoon suomenkielisissä koulutuspalveluissa oli kuluvan syyslukukauden alussa 21% oppilaista tuen portailla. Heistä 13% sai tehostettua tukea ja 9% erityistä tukea. Tukea tarvitsevien määrä on pysynyt kutakuinkin samalla tasolla edellisiin vuosiin verrattuna. Lukuvuoden 22-23 alussa erityistä tukea saavia oli 1% enemmän.

Erityisen tuen oppilaista 55% opiskelee integroituneena yleisopetuksen ryhmään ja 45%:lla erityisen tuen oppilaista kotiluokkana on erityisluokka. Erityisluokalla opiskelevista n. 28% on vaikeasti vammaisia/sairaita, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita. Integroitujen erityisen tuen oppilaiden määrä on viime vuosista hieman kasvanut.

Suomenkielisissä koulutuspalveluissa on sekä lähikouluperiaatteella toimivaa tukea/pienluokkia, että keskitettyjä palveluja erityisesti pienten koulujen oppilaiden tarpeisiin. Lähikouluperiaate toteutuu alakouluista Peipon koulun pienluokilla sekä Kevätkummun inklusiivisessa koulussa. Pienemmissä kouluissa on kehitetty viime vuosina toimintatapoja, joilla pystytään vastaamaan tuen tarpeisiin joustavasti myös omassa lähikoulussa.

Yläkoulut toimivat pääsääntöisesti lähikouluperiaatteella. Kussakin yläkoulussa toimii pienluokka koulun tarpeiden mukaisesti.

Linnajoen koulun alaisuudessa toimii yläkoulujen yhteiset ryhmät joustavan perusopetuksen AMIS9-luokka sekä Portti-luokka. Molemmat luokat toimivat Careerian tiloissa. Edellä mainituissa luokissa olevat oppilaat ovat joko tehostetussa tai erityisessä tuessa ja tarvitsevat koulunkäyntinsä tueksi vaativaa monialaista tukea.

AMIS9-luokka on suunnattu niille nuorille, jotka kykenevät opiskelemaan täysipäiväisesti oman opettajansa johdolla, mutta tarvitsevat opiskelussa painotetusti käytännönläheisyyttä ja -toiminnallisuutta.

Portti-luokka on tarkoitettu syrjäytymisvaarassa oleville päättöluokkalaisille (16+ vuotiaalle), joiden koulupolku on esim. runsaiden poissaolojen vuoksi vaarassa jäädä kesken. Luokan oppilaat opiskelevat hyvin yksilöllisesti räätälöidyin oppisisällöin ja menetelmin. Luokkaa opettaa kaksi erityisluokanopettajaa. Portti-luokka toimii Porvoon kaupungin toimenpideohjelman rahoituksella.

Albert Edelfeltin koulussa ja Keskuskoulussa on tarjolla keskitettyjä tuen palveluja. Albert Edelfeltin pienluokille on keskitetty vaativan erityisen tuen oppilaiden opetus keskivaikeasti tai vaikeasti kehitysvammaisten oppilaiden osalta luokka-asteilla 0 – 9. Opetusryhmien koko on joko 6 tai 8 oppilasta/ryhmä. Toiminta-alueittain opetuksessa ryhmäkoko on 6.

Keskuskoulussa toimii keskitetyt pienluokat oppimisen tukea tarvitsevien sekä käytöksellään haastavien alakoulun oppilaiden osalta (EMO-luokka).

Henkilöstöresurssi

Suomenkielisissä kouluissa työskentelee 25 laaja-alaista erityisopettajaa sekä 24 erityisluokanopettajaa.

Erityisopettajatilanne on Porvoossa hyvä. Tehtävissä toimivat opettajat ovat pääsääntöisesti kelpoisia erityisopettajia.

Laaja-alaisten erityisopettajien työ on ollut viime vuodet muutoksessa. Työ on entistä enemmän konsultatiivista asiantuntijatyötä. Samanaikaisesti työssä on pyritty painottamaan ennaltaehkäisyä, korjaavan tai kuntouttavan työn merkitystä unohtamatta.

Oppilaiden tukena työskentelee suomenkielisissä kouluissa kaikkiaan 89 koulunkäynninohjaajaa. Ohjaajien työtä tukevat koordinoiva koulunkäynninohjaaja ja aluerehtori. Lisäksi koulunkäynninohjaajille on laadittu opas, joka päivitetään vuosittain.

Yläkoulujen oppilaiden tukena työskentelee kolme koulukoutsia.

Koulukoutsin tehtävänä on tukea kouluja syrjäytymisen ehkäisemisessä ja auttaa oppilaita voimaan paremmin. Koulukoutsit rakentaa kodin ja koulun yhteistyötä, osallistuu erilaisten konfliktien ratkaisemiseen, tukee runsaasti poissaolevien nuorten koululäsnäoloa ja auttaa tukea tarvitsevia oppilaita ohjautumaan tarvittavien palveluiden piiriin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen haasteisiin vastaaminen

Porvoon suomenkielisissä opetuspalveluissa oppimisen ja koulunkäynnin tuen haasteisiin pyritään vastaamaan ennaltaehkäisevällä työllä, varhaisella puuttumisella sekä laadukkaalla ja vahvalla yleisellä tuella.

Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen käynnistyvät jo ennen perusopeusta varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tiivillä nivelvaiheyhteistyöllä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen on tärkeää

Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen kuuluvat jokaisen perusopetuksen ryhmässä työskentelevän aikuisen toimintaan.

Käytännön toteutus kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Opetusta pyritään järjestämään lähikouluperiaatteen mukaisesti ja sitä tuetaan muun muassa resurssien kohdentamisella tuen tarpeiden mukaan, osa-aikaisella erityisopetuksella, joustavilla työkäytännöillä, samanaikaisopetuksella ja joustavalla ryhmittelyllä.

Näin edistät inklusiota:

Johtajana	Opettajana	Koulunkäynninohjaajana	Opiskeluhoitohenkilöstön edustajana
<p>Tarkistan, että koulullani on ajantasainen visio. Henkilöstöni on keskustellut arvoista ja toimintakulttuurin kehittämisestä.</p> <p>Mahdollistan inklusion toteutumisen rakenteiden kautta: mm. jaetun johtajuuden, yhteisen suunnitteluajan, resurssien kohdentamisen, toimivien lukujärjestysten ja riittävän oppimisen tuen kautta.</p> <p>Mahdollistan inklusiota edistävät koulun yhteisölliset käytännöt: yhteisen pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja ammatillisen kasvun.</p> <p>Ylläpidän avointa vuorovaikutuskulttuuria.</p> <p>Toivotan tervetulleeksi kouluuni kaikki alueen lapset.</p> <p>Vahvistan kaikkien osallisuutta.</p>	<p>Tuon ammattitaitoni työyhteisöni käyttöön. Teen työtä yhteistyössä ja ymmärrän, että opettamista ja koulua on kehitettävä.</p> <p>Olen vuorovaikutuksessa kunnioittava. Tuen omalta osaltani positiivista ilmapiiriä.</p> <p>Olen tutustunut inklusion periaatteisiin. Tuen oppilaiden osallisuutta osana perustehtävääni.</p> <p>Olen joustava; huomioin opetuksessa erilaiset oppijat, eriytän ja toimin ratkaisukeskeisesti.</p> <p>Pidän huolta, että oppilaani tuntevat kuuluvansa joukkoon.</p>	<p>Tuon ammattitaitoni työyhteisöni käyttöön. Ymmärrän, että ohjaajan työnkuvaa ja koulua on kehitettävä.</p> <p>Toimin yhteistyössä opettajien ja muiden ammattilaisten kanssa. Tuen toiminnallani oppilaille asetettujen tavoitteiden saavuttamista.</p> <p>Tuen oppilaan ryhmäytymistä luokkaan ja kouluuyhteisöön.</p> <p>Tuen oppilaan omatoimisuuden ja itsenäisyyden kehittymistä. Toimin oppilaan kanssa, en hänen puolestaan. Kannustan oppilaita mahdollisimman hyvin suorituksiin.</p> <p>Tunnistan ja huomioin työssäni oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.</p>	<p>Olen perehtynyt inklusioon ja ymmärrän, että se on nykyaikainen toimintatapa.</p> <p>Tuon ammattitaitoni työyhteisöni käyttöön. Teen yhteistyötä eri tahojen kanssa.</p> <p>Olen työssäni joustava, huomioin eri koulujen erilaiset tarpeet ja teen konsultatiivista työtä.</p>

Taulukko koottu Porvoon kaupungin suomenkielisen koulutustoimen INKLUUSIO-OPPAASTA, syksy 2021, tekijät Susanna Kareinen, Henna Pokela ja Riikkaliisa Simola

Perusopetuksessa on käytössä tukitoimien tsekkauslista, jonka avulla vahvistetaan ja yhtenäistetään kaupunkitasoisesti yleistä tukea. (Liite 1)

Perusopetuspalveluilla on yhteinen malli kouluun kiinnittymiseen

Yhteisöllinen opiskeluhuollon tehtävät ja vastuut ennaltaehkäisevässä työssä

<p>Rehtori</p> <p>Johtaa koulun yhteisöllistä opiskelu-huoltotyötä. Tiedottaa läsnäolon merkityksestä sekä poissaolon seurannan ja puuttumisen käytännöistä.</p>	<p>Opiskeluhuollon henkilöstö</p> <p>Osallistuu yhteisölliseen opiskelu-huoltotyöhön. Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta ja vuorovaikutusta tukevaa hyvinvointityötä. Kouluterveydenhuollon vuosittaiset terveystarkastukset ja terveysneuvonta.</p>	<p>Koulun henkilökunta</p> <p>Kouluun kiinnittymisen kolmen ulottuvuuden edistäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - emotionaalinen - toiminnallinen - kognitiivinen <p>Opettajat merkitsevät aina poissaolot Wilmaan</p>	<p>Luokanopettajat/ luokanvalvojat</p> <p>Seuraa poissaoloja säännöllisesti ja selvittää mahdollisia selvittämättömiä poissaoloja.</p> <p>On yhteistyössä huoltajien kanssa.</p>	<p>Huoltajat</p> <p>Huolehtii siitä, että lapsi tulee kouluun. Ilmoittaa Wilman kautta, kun lapsi on poissa koulusta. Anoo Wilman kautta mahdolliset ennalta suunnitellut vapaat.</p>
---	--	---	---	--

Perusopetuspalveluilla on myös kiusaamiseen puuttumisen malli:

Ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista puuttumista tukevat myös kouluilla työskentelevät koulukoutsit.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeita seulotaan suunnitelmallisesti tuen järjestämiseksi

Kouluissa on käytössä perusopetuspalveluiden yhteinen vuosikello, joka ohjaa tuen tarpeiden seulontaa.

Vuosi- luokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9
elokuu	alkukartoitus								
syyskuu		perustaito- seula	perustai- toseula		perustai- toseula		perus- taito- seula		
lokakuu									
marraskuu									
joulukuu									
tammikuu									
helmikuu									
maaliskuu	tekni- sen lu- kutai- don ti- lanne- kartoitus	ALLU		ALLU		ALLU			
huhti-/tou- kokuu		seulaan jääneiden lukusuju- vuuden ar- viointi	seulaan jäänei- den arvi- ointi		seulaan jääneiden arviointi				

Oppimisen tuki suunnitellaan oppilaan yksilöllisen arvioinnin perusteella. Oppimisen tuen vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisillä seuranta-arvioinneilla. Seuranta-arviointien pohjalta muokataan tuen sisältöä, kestoja ja intensiteettiä. Arviointi, palautteen antaminen, tavoitteen asettaminen ja taidon harjoittelu muodostaa oppimisen tuen systemaattisesti toimivan kehän.

Yhteistyö opiskeluhuoltopalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa

Kouluissa kokoontuu säännöllisesti pedagogisen tuen moniammatillinen ryhmä, jossa sekä arvioidaan oppilaan tuen tarvetta että suunnitellaan ja organisoidaan koulun tuen käytänteitä. Ryhmään kuuluu opetushenkilöstön edustajien lisäksi myös opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöä sekä tarvittaessa mukaan kutsutaan muitakin asiantuntijoita.

Kodin ja koulun yhteistyön toimintaperiaatteet tuen aikana

Koulun ja kodin yhteistyö on vuorovaikutteista, avointa ja eri osapuolten näkemyksiä kunnioittavaa kasvatuskumppanuutta. Jokainen oppilasta opettava opettaja on vastuussa huoltajan kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Huoltajia ohjataan ja tiedotetaan tuen järjestämisen periaatteista, toteuttamistavoista ja vastuista, jotta huoltajat voivat seurata ja edistää oppilaan koulunkäyntiä ja oppimista.

Kodin ja koulun välisen yhteistyön käytännön toteuttamisesta sovitaan oppilaskohtaisesti ja yhteistyön tavat kirjataan tehostetun ja erityisen tuen pedagogisiin asiakirjoihin. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon erityisesti oppilaan vahvuudet, onnistumiset sekä myönteisen palautteen antamisen merkitys.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen vastuut, työnjako sekä toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä, tuen käytännön järjestäminen sekä kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Yleinen tuki - Toteutetaan oppilaan omissa ryhmässä osana opetusta

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>-Arkista tuen tarpeen arvioimista ja tuen toteuttamista opetustilanteissa.</p> <p>- Yksittäiset pedagogiset ratkaisut, joilla annetaan tukea ja ennalta-ehkäistään laajempaa tuen tarvetta.</p> <p>- Porvoossa painotetaan tuen tarvetta ennaltaehkäiseviä toimia.</p>	<p>Yleistä tukea antavat kaikki opettajat.</p> <p>Opettajan tehtävät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yksittäiset pedagogiset ratkaisut - Ohjaus- ja tukitoimet - Yhteistyö huoltajien kanssa - Tukitoimien kirjaaminen Wilmaan <p>Rehtorin/apulaisrehtorin tehtävät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytettävissä olevien tukimuotojen ja toimintamallien koordinointi, kohdennus ja tarkoituksenmukainen käyttö - Koulussa käytettävien tukimuotojen ja toimintamallien seuraaminen, arviointi ja kehittäminen. 	<p>Yhteistyö huoltajien kanssa aloitetaan mahdollisimman varhain.</p> <p>Huoltajan kannalta on tärkeää, että hän saa oikea-aikaista tietoa tuen tarpeesta sekä suunnitelluista ja toteutetuista tuen järjestelyistä.</p> <p>Huoltaja on mukana oppilaan tukemisessa.</p> <p>Oppilaalle annettu yleinen tuki kirjataan tukitoimenpiteinä ja tarvittaessa oppimissuunnitelmana Wilmaan.</p>

Pedagoginen arvio

Laaditaan, kun oppilaalla on säännöllisesti useita yleisen tuen muotoja ja oppilaan nykyiset tukitoimet eivät riitä

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- oppilaan tilanne vaatii suunnitelmallisempaa ja tavoitteellisempaa kirjaamista</p> <p>- oppilaalla on tarve käyttää opiskelussa opetuksen erityisiä painoalueita</p> <p>- opettajalla on pientä huolta oppilaasta mutta samanaikaisesti epävarmuutta siitä, miten tulisi toimia</p> <p>- opettaja tarvitsee tukea erilaisten toimenpiteiden käyttämiseen ja kokeilemiseen</p>	<p>Luokanopettaja/luokanvalvoja koordinoi pedagogisen arvon laadintaa. Pedagoginen arvio laaditaan yhteistyössä sen opettajan kanssa, jonka oppiaineessa tuen tarve on ilmennyt.</p> <p>Tarvittaessa erityisopettaja on mukana.</p> <p>Pedagoginen arvio käsitellään opiskeluhoillon ammattilaisten kanssa monialaisena yhteistyönä pedagogisen tuen ryhmässä silloin, kun on tarve siirtyä tehostettuun tukeen.</p> <p>Rehtori kirjaa Primukseen pedagogisen tuen ryhmässä päätetyn tehostetun tuen aloittamisen.</p>	<p>Pedagogisessa arviossa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa.</p> <p>On tärkeää, että huoltaja on tietoinen oppilaan tuen tarpeen pedagogista perusteista ja suunnitelluista tukitoimista.</p>

Tehostettu tuki

Suunnitelmallista, dokumentoitua sekä laadultaan, kestoaltaan ja määrältään vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- Toteutetaan oppilaan omassa koulussa joustavin järjestelyin.</p> <p>- Osa-aikaista erityisopetusta vahvistetaan ja lisätään.</p> <p>- Tukea voidaan antaa osittain myös pienryhmämuotoisena tukena.</p> <p>- Voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja lukuun ottamatta oppiaineen yksilöllistämistä ja opiskelua pienluokalla, joihin tarvitaan erityisen tuen päätös.</p>	<p>Luokanopettaja/luokanvalvoja koordinoi ja toimii yhteyshenkilönä kodin ja koulun välillä.</p> <p>Oppiaineen opettaja on vastuussa oman oppiaineensa opetukseen liittyvistä asioista.</p> <p>Erityisopettaja on tarvittaessa mukana tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa.</p> <p>Rehtori/apulaisrehtori koordinoi käytettävissä olevia tukimuotoja ja toimintamalleja sekä kohdentaa niitä ja varmistaa niiden tehokkaan käytön. Lisäksi rehtori/apulaisrehtori seuraa, arvioi ja kehittää koulussa käytettäviä tukimuotoja ja toimintamalleja.</p>	<p>Tehostetun tuen alkaessa järjestetään tapaaminen, johon osallistuu oppilas, huoltaja(t), oppilaan opettaja(t) sekä muut tarvittavat ammattihenkilöt.</p> <p>Tapaamisessa sovitaan oppimissuunnitelman laatimisen aikataulu, työnjako ja vastuut.</p> <p>Oppimissuunnitelman toteuttamisen aikana yhteistyö on tiiviimpää ja suunnitellumpaa kuin yleisen tuen aikana.</p> <p>Huoltajien kanssa ollaan yhteistyössä myös arvioitaessa tuen toteutumista ja tarpeita jatkossa.</p>

Pedagoginen selvitys

Moniammatillisesti tehty selvitys erityisen tuen päätöksen tekemistä / uusimista / purkamista varten.

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- Pienluokille haetaan tulevalle lukuvuodelle maaliskuun loppuun mennessä pedagogisella selvityksellä.</p> <p>- Yksilöllistämisen tarve käsitellään koulun moniammatillisessa pedagogisen tuen ryhmässä osana erityisen tuen päätöksen valmistelutyötä. Ennen oppimäärän yksilöllistämistä on kokeiltava painoalueen mukaista opetusta minimitavoittein vähintään yhden lukukauden ajan: yksilöllistäminen voidaan tehdä vain, jos oppilas ei saavuta yleisopetuksen tavoitteita hyväksytysti. Ennen yksilöllistämistä vaaditaan lääketieteellinen tai psykologinen asiantuntijasuositus.</p> <p>- Opetus voidaan järjestää toiminta-alueittain, kun todetaan, ettei oppilas kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Tällöin pedagogista selvitystä täydennetään aina lääketieteellisellä tai psykologisella asiantuntijalausunnolla.</p>	<p>Koulun pedagogisen tuen ryhmässä sovitaan vastuuhenkilö laadinnalle.</p> <p>Vastuuhenkilö</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordinoi, kerää tarvittavat tiedot ja toimii yhteyshenkilönä kodin ja koulun välillä. - huolehtii huoltajan kuulemisen toteuttamisesta. - kirjaa kuulemisen Wilma-lomakkeeseen. <p>Lomake liitetään pedagogiseen selvitykseen, joka toimitetaan aluerehtorille.</p>	<p>Huoltaja kuullaan lain säätämällä tavalla.</p>

Erityisen tuen päätös

Kirjallinen päätös, jossa määritellään tuen järjestämisen kannalta olennaiset asiat ja pedagogiset ratkaisut

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- Tarkistetaan oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sekä aina toisen vuosiluokan jälkeen ja ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä.</p>	<p>- Aluerehtori tekee päätöksen erityiseen tukeen siirtymisestä sekä sen jatkamisesta ja purkamisesta moniammatillisesti laaditun pedagogisen selvityksen, mahdollisten asiantuntijalausuntojen sekä huoltajan kuulemisen pohjalta.</p>	<p>Kodin ja koulun yhteistyö on tiivistä.</p> <p>Huoltajille kerrotaan erityisen tuen päätöksen vaikutuksista esimerkiksi oppilaan jatko-opintoihin liittyen.</p>

Erityinen tuki

Kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista erityisopetusta ja muuta tukea niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu muuten riittävästi.

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- Pyritään järjestämään oppilaan lähikoulussa joko integroituna yleisopetuksen ryhmään tai tarvittaessa pienluokalla.</p> <p>- Porvoossa toimii pienluokkia sekä lähikouluperiaatteella että keskitetysti niille oppilaille, joiden osoitteen mukaisessa lähikoulussa ei ole pienluokkia.</p> <p>- Lähtökohtana on, että mahdollisimman moni koulun aloittava oppilas aloittaa koulupolun tuetusti omassa lähikoulussaan.</p> <p>Kesken lukuvuoden pyritään tarvittaessa järjestämään määräaikaista tukijaksoja pienluokille.</p> <p>- Jokaisen erityisluokan oppilaan osallisuutta ja koulu yhteisöön kuulumista tuetaan suunnitelmallisella integraatiolla yleisopetuksen ryhmään.</p> <p>- Oppimäärän yksilöllistäminen (ks. pedagoginen selvitys).</p> <p>- Toiminta-alueittain opiskelu (ks. pidennetty oppivelvollisuus).</p>	<p>- Erityisopettaja on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa erityistä tukea.</p> <p>- Erityisluokanopettaja on vastuussa oman luokan oppilaiden erityisestä tuesta.</p> <p>- Oppiaineen opettaja on vastuussa tuen toteuttamisesta opettamansa oppiaineen osalta.</p> <p>- Aluerehtori tekee päätöksen erityisen tuen aloittamisesta, jatkamisesta ja päättämisestä. Aluerehtori koordinoi kaupungin tasolla erityisen tuen oppilaiden opetusjärjestelyitä.</p>	<p>Erityisen tuen alkaessa järjestetään tapaaminen, jonka tavoitteena on yhteinen ymmärrys oppilaan hyvinvointiin, koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvistä tuen tarpeista ja niihin vastaamisesta.</p> <p>Huoltajien kanssa ollaan yhteistyössä myös arvioitaessa tuen toteutumista ja tarpeita jatkossa.</p>

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)

Tarkennukset ja käytännön toteutus	Vastuuhenkilöt ja tehtävät	Kodin ja koulun yhteistyö
<p>- Pedagoginen asiakirja, oppilaan oppimiseen, koulunkäyntiin ja tarvittaessa oppiaineen yksilöllistämiseen liittyvä suunnitelma erityisen tuen aikana.</p> <p>- Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.</p> <p>- Päivitetään lukuvuosittain sekä lisäksi tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa.</p>	<p>Vastuuopettajana erityisopettaja / erityisluokanopettaja</p> <p>- Oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja laatii oppiaineensa tavoitteet, painoalueet ja arvioinnin periaatteet kahden kuukauden kuluessa erityisen tuen päätöksestä.</p> <p>- Suunnitelma arvioidaan ja tarkistetaan kerran lukuvuoden aikana sekä lisäksi aina tarvittaessa.</p> <p>- Vastuuopettaja tulostaa ja allekirjoittaa arvioidun HOJKSin ja toimittaa sen koulun arkistoon lukuvuoden päätteeksi.</p>	<p>Suunnitelma laaditaan yhteistyössä huoltajan kanssa.</p>

Porvoon kaupunki, tukitoimien tsekkauslista

Tukikeino		Käytössä	Tarvitaan lisää	Ei vielä käytössä
Aikuisten ammatillinen toiminta	Aikuisten ammatillisen toiminnan tukeminen: yhteissuunnittelu, tiedonsiirto, koulutukset, jaksamisen tukeminen	☐	☐	☐
	Arvostava ja sensitiivinen vuorovaikutus, puhe ja kuuntelu	☐	☐	☐
	Aikaa oppijan kohtaamiselle ja kuulemiselle	☐	☐	☐
	Ratkaisuvaihtoehtojen tarjoaminen	☐	☐	☐
	Aktiivinen ei-toivotun käyttäytymisen huomiotta jättäminen, vahvistetaan toivottua käyttäytymistä	☐	☐	☐
	Huoltajan osallistaminen oppijan tuen ja arvioinnin suunnitteluun	☐	☐	☐
	Huoltajan kanssa sovitut toimenpiteet kirjattuna	☐	☐	☐
	Oppijan huoltajilla on ajantasainen käsitys oppijan koulunkäynnin sujumisesta	☐	☐	☐
	Kaikilla työryhmässä olevilla henkilöillä on perustietämystä oppimisvaikeuksista/ neuropsykiatrisista tai muista häiriöistä/ sairauksista	☐	☐	☐
Yhteistyö ja -toiminta	Yhteisesti sovitut käytänteet ja yhtenevät toimintatavat	☐	☐	☐
	Ryhmän toiminnan havainnointi	☐	☐	☐
	Yhdessä tekeminen: yhteisopettajuus, samanaikaisopettajuus, tiimityöskentely	☐	☐	☐
	Kollegan/erityisopettajan konsultointi	☐	☐	☐
	Keskustelut muun hlökunnan kanssa	☐	☐	☐
	Oppilashuollollinen tuki	☐	☐	☐
	Ulkopuolisen tahon konsultointi	☐	☐	☐
Oppimisympäristö Strukturointi	Ärsykkeiden karsinta	☐	☐	☐
	Istumapaikka	☐	☐	☐
	Oma rauhallinen paikka, sermien käyttö	☐	☐	☐
	Kullekin toiminnalle oma paikka ja tila	☐	☐	☐
	Esineillä ja työtarvikkeilla pysyvät paikat	☐	☐	☐
	Toiminnan rytmitys: tauko-työ-tauko	☐	☐	☐
	Oppijan valitsema mukava tekeminen osana opetustuokiota	☐	☐	☐
Mitä tehdään ja missä järjestyksessä	Kalenteri	☐	☐	☐
	Kuvallinen viikko-ohjelma	☐	☐	☐
	Kuvallinen ja konkreettinen, pienin osiin pilkottu päiväohjelma	☐	☐	☐
	Kuvallinen tunti- ja tehtäväkohtainen ohjelma	☐	☐	☐
	Ensin-sitten- ohjeistus näkyviin	☐	☐	☐
	Kuvalliset tehtävä- ja läksykortit	☐	☐	☐
	Muutoksien/ poikkeuksien huomioiminen	☐	☐	☐
Kuinka kauan tehdään	Esim. tiimalasi, ajastin, erilaiset sovellukset, merkki kellossa, Time-timer	☐	☐	☐
	Ennakointi (sanallisesti tai visuaalisesti, alun ja lopun ennakointi)	☐	☐	☐

Tukikeino	Käytössä	Tarvitaan lisää	Ei vielä käytössä	
Visuaalinen tuki	Tavoitteiden/sääntöjen havainnollistaminen	☐	☐	☐
	Kuvatuki / pikapiirtäminen tarkkaavaisuuden, toiminnanohjauksen ja ymmärtämisen tukemisessa	☐	☐	☐
	Sosiaalisten tilanteiden kuvittaminen (esim. tikku-ukko-sarjakuvat)	☐	☐	☐
	Palautteen antamisessa (esim. peukku, liikennevalot, ilmeet/eleet)	☐	☐	☐
	Ylimääräisten visuaalisten ärsykkeiden karsiminen	☐	☐	☐
Oppimisen tuki	Oppijan vahvuuksien tunnistaminen, vahvistaminen ja hyödyntäminen	☐	☐	☐
	Selkeät ja riittävän lyhyet ohjeet, jotka käydään läpi oppilaan kanssa ja toistetaan tarvittaessa	☐	☐	☐
	Avun pyytämisen ja vastaanottamisen harjoittelu	☐	☐	☐
	Tehtävien ja läksyjen eriyttäminen ja pilkkominen	☐	☐	☐
	Osaamisen arvioiminen yksilöllisesti oppijan omat oppimistavoitteet huomioiden (vaihtoehtoja kokeille)	☐	☐	☐
	Opetuksen rytmittäminen/tauoit/sallittu liikkuminen	☐	☐	☐
	Pienryhmätoiminta/joustavat ryhmittelyt	☐	☐	☐
	Tukikeskustelut aikuisen ja oppilaan välillä	☐	☐	☐
	Avustajan tuki	☐	☐	☐
	Tiivistetty yhteistyö huoltajan kanssa	☐	☐	☐
	Oppijan osallistaminen tuen suunnittelussa ja arvioimisessa	☐	☐	☐
	Joustavat opetustavat, monikanavaisuus	☐	☐	☐
	Tukimateriaalin/muun materiaalin käyttö (esim. sosiaalisten taitojen aineistot)	☐	☐	☐
	Apuvälineet (esim. kuulokkeet, nystyrä- tai painotyyny, sinitarra, kuminauha jaloille)	☐	☐	☐
	Monet kielet ja kommunikaatiokeinot oppimisen tukena	☐	☐	☐
	Osa-aikainen erityisopetus /yhteisopettajuus	☐	☐	☐
	Erityisten painoalueiden käyttö	☐	☐	☐
	VSOP (vuosiluokkiin sitomaton opetus, opiskelu omaan tahtiin)	☐	☐	☐
	Tuen tason tarkistaminen	☐	☐	☐
	Oppimissuunnitelman ja HOJKSin käyttö	☐	☐	☐
Opetuksen erityisjärjestelyt (POL18§)	Räätälöity opetus- ja oppimisympäristö (paikka, tapa, aika, OTE- opetus)	☐	☐	☐
Palautteen antaminen	Säännöllisesti ja systemaattisesti	☐	☐	☐
	Elein, ilmein	☐	☐	☐
	Sanallinen palaute	☐	☐	☐
	Konkreettisesti (tarrat, leimat, helmet)	☐	☐	☐
	Vertaispalaute opetusryhmässä (esim. ”positiivisuusagentti”)	☐	☐	☐

Tukikeino		Käytössä	Tarvitaan lisää	Ei vielä käytössä
	Oppija saa päivän aikana enemmän positiivista kuin negatiivista palautetta aikuisilta.	☐	☐	☐
	Oppijan huoltajat saavat oppilasta koskien enemmän positiivista kuin negatiivista palautetta	☐	☐	☐
Konkreettiset tavoitteet	Tarkkarajaiset, konkreettiset ja saavutettavissa olevat tavoitteet (tavoitteiden pilkkominen: ylä- ja alataavoitteet)	☐	☐	☐
	Oppijan ja huoltajan osallisuus	☐	☐	☐
	Henkilö/ryhmäkohtaisten sopimusten laatiminen (tavoitteiden ja seuraamusten kirjaaminen)	☐	☐	☐
	Selkeät toimintaodotukset, jotka lapsella tiedossa	☐	☐	☐
	Onnistuminen havaittavissa ja mitattavissa	☐	☐	☐
	Yhteinen sopimus milloin tavoite täyttynyt	☐	☐	☐
	Seuranta	☐	☐	☐
Palkkiojärjestelmä	Välitön palaute/palkkio ja pidemmän aikavälin palkkio	☐	☐	☐
	Riittävän motivoiva palkkio	☐	☐	☐
	Seuraamukset sääntöjen/sopimusten rikkomisesta	☐	☐	☐
	Yhteistyössä huoltajien kanssa	☐	☐	☐
Mallintaminen	Toivotun käyttäytymisen mallintaminen	☐	☐	☐
	Ryhmäläisten tarjoaman myönteisen mallin esiin nostaminen	☐	☐	☐
Kielellistäminen/sanoittaminen	Tilanteiden pysäyttäminen ja aukipuhuminen (esim. sosiaaliset tilanteet)	☐	☐	☐
	Tilanteiden aukipiirtäminen	☐	☐	☐
Rauhoittumiskeinot	Rentoutumishetket ja rentoutus – ja rauhoittumistaitojen opettelu	☐	☐	☐
	Musiikki, hypistelylelut, piirtäminen, lupa puhelimella oloon, lelu, joku muu tapa	☐	☐	☐
	Oma rauhallinen paikka	☐	☐	☐
	Arvostuksen ja hyväksynnän osoittaminen	☐	☐	☐
Ryhmässä toimimisen taidot, kuulluksi tuleminen ja osallisuus	Tunteiden tunnistamisen ja niiden säätelyn harjoittelu	☐	☐	☐
	Sosiaalisten- ja tunnetaitojen ohjelmien hyödyntäminen	☐	☐	☐
	Ryhmäyttäminen	☐	☐	☐
	Kiusaamiseen puuttuvat ohjelmat	☐	☐	☐
	Sääntöjen laatiminen yhdessä	☐	☐	☐
	Mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihin sekä ryhmän ja koulun toimintaan	☐	☐	☐